

Miroslav Števík
(Muzeum Spisza, Spiska Nowa Wieś)

Národnostný pôvod katolíckych farárov, evanjelických kazateľov, učiteľov, pomocníkov učiteľov (kantorov, mladších učiteľov, zvonárov), organistov a iných hudobníkov v XIII spišských mestách podľa záznamov z roku 1773

ZARYS TREŚCI: Autor artykułu analizuje treść ankiety powstałej w 1773 r., którą 13 spiskim miastom rozesał ich administrator Paweł Tiszta. Celem ankiety, zawierającej 37 punktów, było ustalenie politycznego i gospodarczego stanu poszczególnych miast po wygaśnięciu zastawu spiskiego i ich powrocie do Królestwa Węgier. Przedmiotem analizy stały się te części ankiety, które informują o narodowościowym pochodzeniu katolickich proboszczów, pastorów ewangelickich, nauczycieli, pomocników nauczycieli (kantorów, młodszych nauczycieli, dzwonników), organistów i innych muzyków.

SŁOWA KLUCZOWE: Spisz, narodowościowe pochodzenie księży, nauczycieli i muzyków, 13 spiskich miast.

ABSTRACT: The author analyzes the content of the questionnaire compiled in 1773, which was sent to thirteen Spisz (Spiš) towns by their administrator Paweł Tiszta. The goal of the questionnaire containing 37 points was to establish the political and economic condition of individual towns after the expiration of the Spisz Pledge and their return to the Kingdom of Hungary. The subject of analysis was the parts of the questionnaire that inform about the ethnic origin of Catholic pa-

rish priests, Evangelical pastors, teachers, assistant teachers (cantors, junior teachers, bell-ringers), organists and other musicians.

KEYWORDS: Spisz (Spiš), ethnic origin of priests, teachers and musicians, thirteen Spisz towns.

Spiš sa radí k regiónom strednej Európy, ktorých obyvateľstvo malo počas stáročí pestrú národnostnú a náboženskú štruktúru. Osobitne uvedené konštatovanie platilo o mestskom prostredí. V nasledujúcich riadkoch približujeme národnostný pôvod katolíckych farárov, evanjelických kazateľov, učiteľov, pomocníkov učiteľov (kantarov, mladších učiteľov, zvonárov), organistov a iných hudobníkov v XIII spišských mestách podľa záznamov z roku 1773¹. Spomínaný prameň vznikol v čase, keď sa XIII spišských miest vrátilo po stáročiaciach pod plnú správnu moc Uhorského kráľovstva, keďže boli od roku 1412 do roku 1772 súčasťou spišského zálohu². Údaje majú významnú výpovednú hodnotu pre obdobie pred rokom 1773, teda pre posledné desaťročia spišského zálohu. Nie vždy bola ale národnosť pri jednotlivých osobách zaznamenaná. Na predmetných pozíciách pôsobili zväčša Nemci pochádzajúci zo Spiša. No z písomných prameňov vyplýva aj to, že v XIII spišských mestách častokrát pôsobili osoby, ktorých pôvod bol v krajinách a regiónoch Európy obývaných Nemcami (Dolné Rakúsko; Nemecko – Kolín nad Rýnom, Fransko; Morava – Olešná), resp. v regiónoch a mestách Uhorského kráľovstva (Sedmohradsko; Bratislava, Banská Štiavnica, Bardejov). Keďže menovanie katolíckych kňazov v XIII spišských mestách bolo v kompetencii poľských správcov spišského zálohu, v tejto pozícii nachádzame aj Poliakov (napr. Spišská Nová Ves, Lubica, Spišská Belá). V Spišskej Belej bol katolíckym farárom Sebastián *Michalowsky* – *natione Polonus, Rector Collegii Podolinensis* – rektor podolínskeho piaristického kolégia³, známeho pôsobením početných

¹ Spišský archív v Levoči, Provincia XVI spišských miest, Grófsky archív, sign. E 14–19. Čiastočne, v prípade piatich mestečiek na dnešnom území Popradu prameň analyzoval CHALUPECKÝ, Ivan, *V poľskom zálohu*. In: Chalupecký, Ivan (eds.), *Dejiny Popradu*. Košice 1998, s. 88.

² O spišskom zálohu v doterajšej odbornej spisbe najdôkladnejšie KURTYKA, Janusz, *Starostwo spiskie (1412–1769/70)*. In: Gładkiewicz, Ryszard – Homza, Martin (eds.), *Terra Scepusiensis*. Wrocław – Levoča 2003, s. 487 a n. O pričlenení spišských miest podrobne DIVÉKY, Adrjan, *Dzieje przyłączenia miast spiskich do Węgier w roku 1770*. Zamość 1921; DIVÉKY, Adrjan, *Dzieje przyłączenia miast spiskich do Węgier w r. 1770-tym*. In: „Przegląd Historyczny”, 23/1, 1921, s. 17–60.

³ ŠTEVÍK, Miroslav, *Stručný prehľad dejín piaristického kolégia v Podolínci (1642–1919)*. In: MACKO, Martin – ŠTEVÍK, Miroslav, *Kláštor v Podolínci. Klasztor w Podolińcu*. Bratislava 2013, s. 38.

profesorov z Poľska. Z mestského prostredia Spiša najviac Poliakov v 18. storočí bývalo v Starej Lubovni, ktorá bola administratívnym centrom spišského zálohu (kantor v Spišských Vlachoch – *Johannes Czelovsky – natione Polonus Lublyoviensis*). Zo Slovákov sú doložení ako (bývalý) organista v Spišskej Novej Vsi – *Johannes Czingula – natione Slavus*, (bývalý) evanjelický kazateľ v Spišskom Podhradí šľachtic *Samuel Czirbesz* z gemerského Štítnika – *natione Slavus*, učiteľ v Spišskej Sobote – *Paulus Paulik – natione Slavuus*. Českej národnosti bol učiteľ v Spišských Vlachoch *Wenceslaus Hajek – Natione Bohemus* či učiteľ vo Veľkej – *Antonius Rochelt – Natione Bohemus*. Farárom vo Veľkej bol Talian *Stephanus Aug. Comes Vincenti – Natione Italus*. Opatrne treba pri určení národnosti postupovať pri pojme *Hungarus*, ktorý môže mať dva významy – Maďar/Uhor. Uhorskými šľachticmi (*Nobilis Hungarus*) boli evanjelickí kazatelia: v Spišskej Novej Vsi rodák zo Spišského Podhradia *Andreas Jonas Czirbes*, v Spišskej Sobote *Samuel ab Hortis*, vo Veľkej a Matejovciach *Joannes Samuel Kéler*, vo Vrbove *Martinus Thann*, ktorý si uviedol nemeckú národnosť a v rovnakom mestečku bol šľachticom aj katolícky farár *Ignatius Weingruber*. Ako *Hungarus* boli zapísaní: katolícky farár v Poprade a v Strážach pod Tatrami – *Johannes Nep. Franciscus Nimetz*, evanjelický kazateľ v Lubici *Jacobus Bogesch*, učiteľ v Spišskej Belej *Matthias Pfeilschmid* a evanjelický kazateľ v Spišskej Belej – *Jonas Bubenska*. Predmetný pojem bol pri týchto osobách, azda s výnimkou evanjelického kazateľa *Jonasa Bubenku*, ktorý má uvedené *natione Hungarus*, použitý v zmysle Uhor. Vyplýva to zo zápisu evanjelického kazateľa z Popradu *Jakuba Solkoveho*, ktorý bol zapísaný ako kežmarský Uhor (*Kesmarkiensis Hungarus*), no zároveň si uviedol nemeckú národnosť (*Natione germanus*). *Nimetz* sa zapísal ako *Posonio Hungarus*, *Bogesch Poprado Hungarus* a *Pfeilschmid ex Transylvania Hungarus*. Na základe uvedeného možno konštatovať, že v XIII spišských mestách, ktoré boli do roku 1772 súčasťou spišského zálohu pôsobili na pozíciách katolíckych farárov (*Parochus*), evanjelických kazateľov (*Praedicantius*), učiteľov (*Ludi Magister*), organistov (*Organista*), kantorov (*Cantor*), pomocných učiteľov (*Collega*), zvonárov (*Campanator*), píšťalkárov (*Turnerus*) príslušníci šiestich národností – nemeckej (*Germanus*), slovenskej (*Slavus*), českej (*Bohemus*), poľskej (*Polonus*), maďarskej (*Hungarus*) a talianskej (*Italus*). Viacerí evanjelickí kazatelia (*Martinus Thann*, *Joannes Samuel Kéler*⁴, *Samuel ab Hortis*, *Andreas Jonas Czirbes*, *Samuel Czirbesz*) a jeden katolícky farár (*Ignatius Weingruber*) boli uhorskí šla-

⁴ Ivan Chalupický ho uviedol ako Maďara z Bardejova (CHALUPECKÝ, Ivan: c. d. (1998), s. 88).

chtici. No šľachticmi boli aj katolícki farári *Josephus Carolus Wolfinger – eques Bohemus* (český rytier)⁵ či *Stephanus Aug. Comes* (gróf) *Vincenti*.

Z hľadiska zastávania jednotlivých spomínaných pozícií treba poznamenať, že v menších mestách sú spravidla zapísaní iba katolícky farár, evanjelický kazateľ, učiteľ, organista alebo kantor. Viacero pozícií bolo vykonávaných jednou osobou. Početnejšie zastúpenie osôb v uvedených pozíciách je charakteristické pre väčšie mestá.

Istú výpovednú hodnotu o národnostnom zložení jednotlivých miest a mestečiek má vyučovací jazyk učiteľov. Vo všetkých trinástich sídlach sa vyučovalo nemecky (*lingva Germanica*). Popri nemčine sa v niektorých z nich vyučovalo aj po slovensky (*lingva Sclavonica/Slavonica*), a to konkrétne v Spišskej Novej Vsi, Spišskom Podhradí, Spišských Vlachoch a v Ruskinovciach. No vyučovalo sa aj latinsky, a to konkrétne v Spišskej Novej Vsi, Spišskej Sobote a Veľkej. V tejto súvislosti je žiaduce zdôrazniť, že podľa záznamov z 18. storočia bola medzi spišskými Nemcami znalosť slovenčiny bežným javom⁶.

Uvedené fakty dokumentujú skutočnosť, že v XIII spišských mestách v 18. storočí dominovali Nemci a v menšej miere ich obývali Slováci. Spišské mestské prostredie malo ale podstatne pestrejšie národnostné zloženie ako o tom svedčí aj prehľad o pôvode katolíckych farárov, evanjelických kazateľov, učiteľov, pomocníkov učiteľov (kantorov, mladších učiteľov, zvonárov), organistov a iných hudobníkov z roku 1773, v ktorom sa preukázalo šesť národností. Do istej miery tento vývoj ovplyvnila skutočnosť, že XIII spišských miest bolo súčasťou spišského zálohu, keď podstatnú časť ich správy vykonávali poľskí správcovia a úradníci.

⁵ Ktitulovaniu šľachticov v Čechách pozri bližšie ROSÍKOVÁ, Kateřina, *Jakub Popovický z Popovic a další studenti Českých zemí na Univerzite ve Wittenbergu*, Diplomová práce, Česká Budějovice 2019, s. 33.

⁶ ŠTEVÍK, Miroslav, *Príspevky k novovekým dejinám Spiša (1526–1848). Magistrát a vonkajšia rada Spišskej Novej Vsi v roku 1776*. In: Krempaská, Zuzana – Števík, Miroslav (eds.), *Spiš. Vlastivedný zborník*, 10, s. 85 a n.

Tabuľka č. 1

Národnostný pôvod katolíckych farárov, evanjelických kazateľov, učiteľov, pomocníkov učiteľov (kantorov, mladších učiteľov, zvonárov), organistov a iných hudobníkov v XIII spišských mestách podľa záznamov z roku 1773

Názov mesta Meno osoby	Pozícia	Zápis o pôvode	Obdobie zastávania pozície Vyučovací jazyk učiteľa Počty žiakov – chlapci/dievčatá
<i>Spišská Nová Ves</i>			
<i>Johannes Karsky</i>	<i>Parochus</i>	<i>Natione Polonus, Suffraganeus Gnesdensis⁷ in Polonia</i>	<i>in Anno 1770... inductus...</i>
<i>Ignatius Klausz</i>	<i>Ecclesia Slavonica ante Sacellum, Parochialis curator, Vicarius Germanicus</i>		
<i>(fuit) Johannes Czingula⁸</i>	<i>Organista</i>	<i>natione Slavus</i>	<i>pred rokom 1773</i>
<i>Martinus Münnich⁹</i>	<i>Ludi Magister¹⁰</i>	<i>Patriae filius Nationis Germanicae</i>	<i>in Lingvis Latina, Germanica et simul Slavonica instruere... 32</i>
<i>Gregorius Havelka</i>	<i>Cantor</i>	<i>natione vero ex Ducatu Moraviae¹¹ Germanus</i>	
<i>Michael Rusbaszki</i>	<i>Collega</i>	<i>hinc oriundus</i>	

⁷ Gniezno (Poľsko).

⁸ V cirkevnej matrike Spišskej Novej Vsi sa nachádza záznam, podľa ktorého bol 15. II. 1773 pochovaný *Johannes Cingulak organista*, ktorý zomrel vo veku 62 rokov. Ako miesto pochovania sa uviedol nemecký kostol (SA-L, CM, Spišská Nová Ves, Úmrtia (1758–1819), i. č. 687, s. 122).

⁹ V pozícii *Cantor Ecc. Ger.* (kantor nemeckého kostola) je doložený v roku 1743 istý *Martinus Münnich* (SA-L, CM, Spišská Nová Ves, Krsty (1750–1760), i. č. 685, s. 497). Zomrel 24. VI. 1772 vo veku 61 rokov – *Martinus Minich olim cantor et organista* (SA-L, CM, Spišská Nová Ves, Úmrtia (1758–1819), i. č. 687, s. 114).

¹⁰ 2. mája 1771 zomrel v Spišskej Novej Vsi vo veku 85 rokov *Theophilus Jankowsky, Rector Scholae* (SA-L, CM, Spišská Nová Ves, Úmrtia (1758–1819), i. č. 687, s. 107).

¹¹ Morava.

<i>Jacobus Csensch</i>	<i>Campanator</i> ¹²	<i>ex Ducatu Moraviae</i> ¹³ <i>pariter oriundus</i>	
<i>Martinus Dubowski</i> ¹⁴	<i>Cantor Slavonicus, qui servitio simul Organistae et Campanatoris in Ecclesiae Slavonica defungitur...</i>		
<i>Andreas Jonas Czirbes</i>	<i>Praedicantius</i>	<i>Nobilis Hung. Varallya</i> ¹⁵ <i>oriundus</i>	<i>in Anno 1757 inductus</i>
Spišské Podhradie			
<i>Dominicus Szabo</i>	<i>Parochus</i>	<i>Anno 1761 inductus</i>	
<i>Matthias Dörner</i>	<i>Organista</i>	<i>Civis hujas</i>	
<i>Francisc. Kirn</i>	<i>Ludi Magister</i>	<i>ex Dvoretz</i> ¹⁶ <i>oriundus, nationis germanicae</i>	<i>germanica et Slavonica Lingvis ... informat</i>
	<i>Cantor qui chorum dirigit</i>		
<i>(fuit) Samuel Czirbesz</i> ¹⁷	<i>Praedicantius</i>	<i>Nobilis ex Comitatu Gömöriensi</i> ¹⁸ <i>Csetnekino</i> ¹⁹ <i>oriundus natione Slavus</i>	<i>in Anno 1729 inductus pred rokom 1773</i>
Spišské Vlchy			
<i>Josephus Carolus Wolfinger</i>	<i>Parochus</i>	<i>de Volfsbach</i> ²⁰ <i>et Plaskquitz,</i> ²¹ <i>equus Bohemus</i> ²²	<i>in Anno 1764 inductus</i>

¹² V pozícii zvonára doložený v roku 1756, keď sa ako vdovec oženil so šľachticnou Katarínou Podroňskou (SA-L, CM, Spišská Nová Ves, Sobáše (1736–1783), i. č. 686, s. 165); v roku 1758 (SA-L, CM, Spišská Nová Ves, Krsty (1750–1760), i. č. 685, s. 212/736), ako aj v roku 1759, kde sa uvádza v podobe *Jacobus Franciscus Czensch* (SA-L, CM, Spišská Nová Ves, Krsty (1750–1760), i. č. 685, s. 258/782; 261/785), resp. 1761 (SA-L, CM, Spišská Nová Ves, Úmrtia (1758–1819), i. č. 687, s. 31).

¹³ Morava.

¹⁴ V roku 1760 v pozícii slovenského kantora (*Slavonicus Cantor*) doložený *Joannes Schlesak* (SA-L, CM, Spišská Nová Ves, Sobáše (1736–1783), i. č. 686, s. 189).

¹⁵ Spišské Podhradie.

¹⁶ Dvorce.

¹⁷ V cirkevnej matrike Spišského Podhradia sa nachádza záznam, podľa ktorého *Samuel Czirbes Praedican.* zomrel 3. IV. 1773 vo veku 74 rokov (SA-L, CM, Spišské Podhradie, Krsty, Sobáše, Úmrtia (1763–1803), i. č. 762, s. 470).

¹⁸ Gemer.

¹⁹ Štítnik.

²⁰ *Volfsbach* (Rakúsko).

²¹ Ploskovice (Česko)?

²² Český rytier.

<i>Johannes Pettko</i>	<i>Organista</i>	<i>hinc oriundus, actualis Civis</i>	
<i>Wenceslaus Hajek</i>	<i>Ludi Magister</i>	<i>Natione Bohemus</i>	<i>in Lingvis Germanica et Slavica,... instruendam habet 23/10</i>
<i>Johannes Czelovsky</i>	<i>Cantor</i>	<i>natione Polonus Lublyoviensis²³</i>	<i>Ludimagistro in instruenda Juventute assistere</i>
<i>Emericus Pavlik</i>	<i>Turnerus Oppidi</i>	<i>hujas</i>	
<i>Samuel Keyser</i>	<i>Praedicantius</i>	<i>natione Germanus, ex L. R. C. Leutschoviemi²⁴</i>	<i>in Anno 1761 inductus</i>
Spišská Sobota²⁵			
<i>Ludovicus Franciscus van den Driesch²⁶</i>	<i>Parochus</i>	<i>Germanus ex Imperio Colonia Agrippina²⁷ oriundus</i>	<i>in Anno 1737 inductus</i>
<i>Paulus Weis</i>	<i>Organista</i>	<i>Kesmarkiensis²⁸ Catholicus</i>	
<i>Paulus Paulik</i>	<i>Ludi Magister</i>	<i>Natione Slavuus</i>	<i>et tam in Lingva germanica, quam Latina instruendam haberet,... informat 30</i>
<i>Andreas Braun</i>	<i>Cantor²⁹</i>		<i>puellas instruere</i>
<i>Samuel ab Hortis</i>	<i>Praedicantius</i>	<i>Nobilis Hungarus</i>	<i>in Anno 1761 inductus</i>
Matejovce			
<i>qui in M. S. Georgii Ludovicus Fran. Van den Driesch</i>	<i>Parochus</i>	<i>ex Imperio³⁰ natione Germanus</i>	<i>in Anno 1737 inductus</i>

²³ Stará Lubovňa.

²⁴ Levoča.

²⁵ V rokoch 1734 a 1735 doložený v cirkevnej matrike zvonár *Benjamin Schwartz Campanator* (SA-L, CM, Spišská Sobota, Krsty (1718–1755), i. č. 723, s. 61, 66). V roku 1781 zomrel *Joannes Georgius Wolf Campanator* (SA-L, CM, Spišská Sobota, i. č. 724, *Nomina defunctorum*, s. 326).

²⁶ Akiste nedopatrením je ako katolícky farár v Spišskej Sobote v rokoch 1771–1793 uvedený *Gotfried Maguy* (ŽIFČÁK, František: Na prahu modernej spoločnosti. In: Chalupecký, Ivan (ed.), *Dejiny Popradu*. Košice 1998, s. 134). V skutočnosti plnil pozíciu vikára (CHALUPECKÝ, Ivan: c. d. (1998), s. 88).

²⁷ *Köln am Rhein*/Kolín nad Rýnom (Nemecko).

²⁸ Kežmarok.

²⁹ V roku 1728 sa v Spišskej Sobote spomína *Joannes Carolus Braun Rector Scholae loci* (SA-L, CM, Spišská Sobota, Krsty (1718–1755), i. č. 723, s. 36).

³⁰ *Sacrum Romanum Imperium Nationis Germanicae* /Svätá rímska ríša nemeckého národa.

<i>Mathias Braun</i> ³¹	<i>Ludi Magister</i>		<i>in germanica Lingva... instruit 30</i>
<i>Daniele Schmoegner</i> ³²	<i>Organista</i>	<i>hic paribus nato</i>	
<i>qui in Oppido Foelka Joan Sam. Keler...</i>	<i>Praedicanthus</i>	<i>Bartu(?)a</i> ³³ <i>Nob. Hungarus</i>	
Veľká			
<i>Stephanus Aug. Comes Vincenti</i> ³⁴	<i>Parochus</i>	<i>Natione Italus</i>	<i>Anno 1760 praesentatus</i>
<i>Antonius Rochelt</i>	<i>Ludi Magister</i>	<i>Natione Bohemus</i>	<i>in lingva germanica; verum et capaces in Latina instruere 50/20</i>
<i>Michael Stromph</i>	<i>Cantor, Organista</i>	<i>e loco oriundus</i>	
<i>Joannes Samuel Kéler</i>	<i>Praedicanthus</i>	<i>Nobilis Hungarus ex L. R. C. Barthpha</i> ³⁵ <i>oriundus</i>	<i>Anno 1759 introductus</i>
Stráže			
<i>Idem qui in Oppido Poprád Johannes Nep. Franciscus Nimetz</i>	<i>Parochus</i>	<i>Posonio</i> ³⁶ <i>Hungarus</i>	
<i>Andreas Skok</i>	<i>Ludi Magister</i>	<i>Kesmarkiensis</i> ³⁷	<i>in Germanica Lingva,... informat 30</i>
<i>Martinus Hauser</i>	<i>Organista, Lugima- gistro in Instruenda Juventute assistit, in Cantu secundatur</i>	<i>ex Libera Regiaque Civitate Leutschoviensi</i> ³⁸ <i>oriundus</i>	
<i>Idem qui in Monte Sancti Georgii</i>	<i>Praedicanthus</i>		
Poprad			
<i>Nep. Fran. Nimetz</i>	<i>Parochus</i>		<i>Anno 1764 inductus</i> ³⁹

³¹ V pozícii učiteľa pôsobil v rokoch 1752–1780 (CHALUPECKÝ, Ivan: c. d. (1998), s. 107).

³² V pozícii kantora pôsobil v rokoch 1754–1786 (CHALUPECKÝ, Ivan: c. d. (1998), s. 107).

³³ Bardejov.

³⁴ Akiste nedopatrením je ako katolícky farár vo Veľkej v rokoch 1765–1775 uvedený Ján Rederer (ŽIFČÁK, František: c. d. (1998), s. 134).

³⁵ Bardejov.

³⁶ Bratislava.

³⁷ Kežmarok.

³⁸ Levoča.

³⁹ Akiste nedopatrením je pôsobenie Nimetza uvedené rokmi 1784–1798 (ŽIFČÁK, František: c. d. (1998), s. 134).

<i>Johannes Fridmanski</i>	<i>Ludi Magister</i>	<i>germanicae Nationis Menhardi⁴⁰ Villensis</i>	<i>in germanica Lingva... instruit</i>
<i>Stanislaus Krombächer</i>	<i>Cantor</i>	<i>natione Germanus Podolinensis⁴¹</i>	
<i>Jacobus Solkovi</i>	<i>Praedicantius</i>	<i>Natione germanus Kesmarkiensis⁴² Hungarus</i>	<i>in Anno 1757 inductus</i>
Lubica			
<i>Antonius Wiesnewsky</i>	<i>Parochus</i>	<i>natione Polonus</i>	<i>inductus Anno 1762</i>
<i>Johannes Polner</i>	<i>Ludi Magister</i>	<i>Kesmarkiensis⁴³</i>	<i>lingva germanica 80/10</i>
<i>Jacobus Petko</i>	<i>Cantor</i>		
<i>Joannes Dugtkay</i>	<i>Organista</i>	<i>Leibicensis⁴⁴</i>	
<i>Adamus Kuropatva</i>	<i>Campanator</i>	<i>Leibicensis⁴⁵</i>	
<i>Jacobus Bogsch</i>	<i>Praedicantius</i>	<i>Poprado⁴⁶ Hungarus</i>	<i>Anno 1772 introductus</i>
Vrbov			
<i>Ignatius Weingruber</i>	<i>Parochus</i>	<i>Nobilis Hungarus Poseniensis⁴⁷</i>	<i>Anno vero 1764 inductus</i>
<i>Michael Fridmanský</i>	<i>Ludi Magister, Organista</i>	<i>qui ex oppido Varalya⁴⁸ oriundus ac germanicae nationis</i>	<i>in lingva solum modo germanica instruit 42/13</i>
<i>Martinus Thann⁴⁹</i>	<i>Praedicantius</i>	<i>Monti Georgensis⁵⁰ germanicae nationis, Nobilis. Hungariae</i>	<i>in Anno 1758 inductus</i>
Tvarožná			
<i>(fuit) Franciscus Xaverius Kleinsfeld</i>	<i>Parochus</i>	<i>qui germanicae Nationis Schemnitiensis⁵¹ fuit</i>	

⁴⁰ Vrbov.

⁴¹ Podolíneec.

⁴² Kežmarok.

⁴³ Kežmarok.

⁴⁴ Lubica.

⁴⁵ Lubica.

⁴⁶ Poprad.

⁴⁷ Bratislava.

⁴⁸ Spišské Podhradie.

⁴⁹ V rokoch 1733 a 1734 sa v cirkevnej kronike Spišskej Soboty spomína *Martinus Thann Cantor* (SA-L, CM, Spišská Sobota, Krsty (1718–1755), i. č. 723, s. 57, 60).

⁵⁰ Spišská Sobota.

⁵¹ Banská Štiavnica.

<i>Johannes Baltazar Mok</i>	<i>Ludi Magister, Organista</i>	<i>ex Franconia⁵² oriundus Germanicae Nationis</i>	<i>in Lingva solum Germanica instruit 36/20</i>
<i>Andreas Grosz</i>	<i>Praedicantius</i>	<i>natione Germanus Leutschoviensis⁵³</i>	<i>introducitur in Anno 1737</i>
Ruskinovce			
<i>Antonius Prokoppowics</i>	<i>Parochus</i>	<i>Lublyoviensis⁵⁴</i>	<i>ante biennium inductus</i>
<i>Michael Unger</i>	<i>Ludi Magister, Campanator, Cantor, Organista</i>	<i>ex Oleschna⁵⁵ oriundus lingva Germanus</i>	<i>instruit in germanica Saltem et ex parte In Sclavonica Lingva 26/8</i>
<i>Daniel Czerva</i>	<i>Praedicantius</i>	<i>Varralyiensis⁵⁶ ex Comitatu Scepusiensis⁵⁷ Oriundus, lingva germanus</i>	<i>in Anno 1758 inductus</i>
Spišská Belá			
<i>Sebastianus Michalowsky</i>	<i>Parochus</i>	<i>natione Polonus, Rector Colegii Podolinensis⁵⁸</i>	
<i>Martinus Demek</i>	<i>Organista</i>	<i>Civis hujas</i>	
<i>Matthias Pfeilschmid</i>	<i>Ludi Magister</i>	<i>ex Transylvania⁵⁹ Hungarus</i>	<i>in lingva germanica... instruunt 38/32</i>
	<i>Cantor</i>		
	<i>Campanator</i>		
<i>Jonas Bubenka</i>	<i>Praedicantius</i>	<i>ex J. C. Gömöriensis⁶⁰ oriundus, natione Hungarus</i>	<i>Anno 1766 ...inductus</i>

Summary

Ethnic Origin of Catholic Parish Priests, Evangelical Pastors, Teachers, Assistant Teachers (Cantors, Junior Teachers, Bell-Ringers), Organists and Other Musicians in Thirteen Towns in Spiš (Spiš), Based on Records of 1773

⁵² *Franken/Fransko* (Nemecko).

⁵³ Levoča.

⁵⁴ Stará Lubovňa.

⁵⁵ Olešná, část Nového Města na Moravě.

⁵⁶ Spišské Podhradie.

⁵⁷ Spiš.

⁵⁸ Podolínec.

⁵⁹ Sedmohradsko (Rumunsko).

⁶⁰ Gemer.

On the basis of analysis of the questionnaire of 1773, which was sent to thirteen towns in Spiš (Spiš) by their administrator Paweł Tiszta, the author concludes that ethnic Germans predominated in those towns in the 18th century, while these were inhabited to a lesser degree by Slovaks. The milieu of the Spiš towns had indeed a varied composition as evidenced by the observations of 1773 about the ethnic origin of Catholic parish priests, Evangelical pastors, teachers, assistant teachers (cantors, junior teachers, and bell-ringers), organists and other musicians. They represented six nationalities, which stemmed first of all from the fact that before 1773 the thirteen Spiš towns were part of the Spiš Pledge.

Bibliografia

Literatura

- Chalupecký I., *V poľskom zálohu*. In: Chalupecký, Ivan (eds.) *Dejiny Popradu*. Košice 1998.
- Divéky A., *Dzieje przyłączenia miast spiskich do Węgier w roku 1770*. Zamość 1921.
- Divéky A., *Dzieje przyłączenia miast spiskich do Węgier w r. 1770-tym*. In: „Prze-gląd Historyczny”, 23/1, 1921, s. 17–60.
- Kurtyka J., *Starostwo spiskie (1412–1769/70)*. In: Gładkiewicz, Ryszard – Homza, Martin (eds.), *Terra Scepusiensis*. Wrocław–Levoča 2003.
- Rosíková K., *Jakub Popovický z Popovic a další studenti Českých zemí na Univerzite ve Wittenbergu*, Diplomová práce, České Budějovice 2019.
- Števík M., *Stručný přehled dejín piaristického kolégia v Podolínci (1642–1919)*. In: MACKO, Martin – ŠTEVÍK, Miroslav, *Kláštor v Podolínci. Klasztor w Podolińcu*. Bratislava 2013.
- Števík M., *Príspevky k novovekým dejinám Spiša (1526–1848). Magistrát a von-kajšia rada Spišskej Novej Vsi v roku 1776*. In: Krempaská, Zuzana – Števík, Miroslav (eds.), *Spiš. Vlastivedný zborník*, 10, s. 85–92.